

שנק הצעררים

הם היו ארבעה חניכים מצטיינים, בני אותה כיתה בפנימייה הצבאית שהתגייסו לשריון • מלחמת יום כיפור תפסה אותם בבה"ד 1, הם עלו על טנק פטון והיו לצוות המשובח והקטלני בתולדות צה"ל • בלילה שבין 15 ל-16 באוקטובר 1973 חטפו הארבעה פגיעה ישירה וזעקו במשך שעות ברשת הקשר לעזרה, אבל זו לא הגיעה • גם היום לא ברור אם הם דיממו למוות או שנפלו בשבי המצרי ולאחר מכן נורו • זהו הסיפור על ארבעת השריונרים שבחיייהם ובמותם לא נפרדו ואשר זכו לקבל לאחר מותם את צל"ש הרמטכ"ל

יעוז סבר, בן קמלן

צילום: נעם וינר, סוקי יוסף, ענת זכאי

משכבת כאבים, אך פה מדוברי בכללה שנים הזמן לא ישיכר לעולם. אתם ארבעה הללים היו מודל לחיקוי, אריות אמיצים, מלח הארץ, וזה עוד בימים שלביטויים המישנים האלה היה תוכן מלא משמעות עם חיו דוגמת אמת לכל מה שמסדר גאות, אמיץ ובלתי־יחסיפי בעינינו הישראלית.

ברוך לויצקי, יורם גור, ישעיהו בן רב וגמירוד גיזת, ארבעת החללים, שנמותוהם נמצאו רק זורשים מאוחר יותר, בסך הכול בני 19 בנותם, מרכיבים סיפור נבדה מיוחד בנינו ברפי הדיסטור ריה הצבאית הישראלית. הוות, שלימים ובה לכינוי "טנק הצעיר" רים", נחשב גם היום לאחד המשבחים בתולדות צה"ל, אולי המשבח שבחם, ובזאת לאחד האמיצים והגאונים, גם אם מסתיי

הם של הארבעה נותרו אלמוניים לצבור הרכיב וסיפורם הלך לאי־בדור בין מאות הסיפורים הטרגיים המלווים את מלחמת ישראל. לאחד מסע נבדה מנצח במלחמת יום כיפור, נכנע הנטקרק ל"ליל הגיוונים", וגם זה לאחד קרב מתיש באיבי המצרי ובמיות המכלה, שגם לו לא ויתרו ארבעת הצעירים ללא קרב של ממש, לוימים, בצער גריר, ועטרו הארבעה בצל"ש הרמטכ"ל.

"הנטק הזה היה הנטק החיור שכל הארבעה בו היו צוערים, ולא רק זה, הם היו בני אותו מחזור בפנימייה הצבאית", מסחור אל"ם (מיל) רמי מתן, שהיה מ"ם בגרוד 79 במלחמת יום כיפור, וסיקר רוב ימי המלחמה על "טנק הצעירים". "הם נלחמו כמו אריות, הם היו ארבעה הנרים טובים, מוכשרים

"קיבלתי הודעה שמצאו שלוש טנקיסיים
בסני. החולות והרמות גילו את הקברים.
וכך מצאו אותם." שרדור טונקו
שהתגלה בסני בתום המלחמה
היום והדוקומנטים עם ודי

טנק הצוערים

"ידעתי שזה טנק מאור איכותי. היה להם סגנון מאוד ייחודי. הם התחפלו כל כמה שעות בפקוד על הטנק, אחרי הכול כולם היו מט'קים וכל אחד מהם רצה לפקד בכל פעם שהם השמידו טנק או רק"מ של האויב הם היו יורדים מהטנק וחורטים עליו פס. את המלחמה הם סיימו עם שורה ארוכה של פסים."

"היה קל מאוד לזהות אותם גם ברשת הקשר מכיוון שהם היו שרים שריונים בהפוגות ושמו באופן כללי על מורל גבוה, אבל שלא תטעו, השירים והחגיגות היו יפים לקשר, אבל בזמן המלחמה הם נלחמו כמו אריות. זה היה טנק מוצלח, איכותי, אמיץ, שידע מה רוצים ממנו והתנהג כמו ראש גדול"

"הם היו בפירוש ארץ ישראל היפה והשורשית. ידעתי במשך כל הקרבות שאני יכול לסמוך עליהם. באחד הימים הלכתי לישון למשך שעתיים, רק להחזיר כוחות, וידעתי שאני יכול לישון בשקט מכיוון שאם יקרה משהו החבר'ה האלה מיר יעידו את הפלוגה ויעשו מה שצריך"

חלום. אלא שאל ממש הריב את גנו שחיינו באת', הוא מספר "כילנו יצאנו מבית הספר היסודי מהמכינה הטבעית שלנו, ובפגישה ארוכה אתנו לא השתנה. נכנסנו אנשים מסוימים ודי צאנו אנשים אחרים. המיר הינו מוכיח של בנות, המיסות של ימי שיש בפנימייה היו שר רב. בנות נבשלו כל החבורה, אבל זה לא היה משהו מוזנח, אלא מאוד מצבתי."

בו רב, אבי וזכר שמעם אתה הם ברזל אליאל ותפסו אותם, משהו כזה. אני יודע שזה היו סופגים גנים ושיבשים. הם החולל לא היו מרובייה הם היו תותסים, בדרקוטיים לגמרי. אבל בזמן מלחמה הם היו רביעניים שפעלים."

רתי כרמי: "הי חשבו זה שהם היו רביעיה מאור מיוחדת עם קשרים מאוד חזקים."

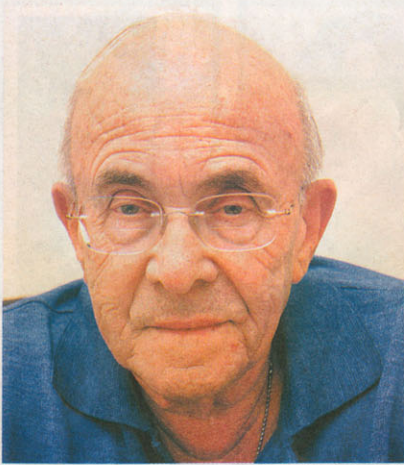
אלי'מ (מיל): מתן קובל את החבורה מצעבת, לאחד הפנימייה, וככל הנראה לאחר שרגעו מקטע מעשה חקונדם: "הם היו ילודים ומילוי, ודים טובים ירושלים. מארץ ישראל הטובה ביותר שיש לנו. גם בוגרי פנימייה. גם מלא מרובייה וגם אינטליגנטיים. אנשים איכותיים שאתה יכול לסמוך עליהם."

הטנק הכי טוב בצחי'ל

המסלול מהפנימייה הצבאית אל קורס הקצין גים היה ברור סאליו. קשה לצפות תניכ' פנימייה מצטיינים שלא מגיעים כסופם של שר בפרד' 1, וכך היה גם במקרה של הארבעה, שמכונן הלבט לשריון.

בסיורו של קורס מפקדי טנקים (מט'קים) הוצגו בביר' 1 למחילת קורס הקצינים שלהם עוד כפרס והסמלן ספר המלחמה הארבעה, עם עוד כמה מתכריהם, חוטטו אל בית מדרש, כפר מצול' ששני' ושיש קורת מצאח לחיובת השיריון. כפר מדרש מהם את מרן ואל פסע הראשונה. מתן למר' שישו' פלימ'ר בפנימייה הצבאית, וחורטים אחרים קורס פועלים שבני' פיק' על הארבעה כפרס המט'קים. ככלנו ששר באור התבססו הצוערים להתחיל לקטע. לאחד שנצרכה לנהל הוללה כי לפיצוץ, נוד, נוד ג'ובית יצואתו למטוק, ואי' לראשית חובט' א' והיום כפר בפכרית (הביטחון) ויפדר מהגזות ויעבר' לטנק אחר וראו מנצח' 1. כל זה הארבעה לחברי' טנק הצוערים. הטנק בצורה אפיינית לכלנו של אותה המלחמה, עבר בני' שתי הטבות עד שהתמית בסופ' של הרב על נוד' 29 שהיכה 14.

זה היה טנק מאוד, כפר ש' מתן, 'מילום היו בני אותו מחזור פס' באזור הצבאית, כמקנ' את בני' צוערים. מתחלה ידעתי שזה טנק מיוחד איכותי. זהו היה טנק מנוון לגמרי. יו' יו' והתחלפו כל כמה שעות בפקוד על הטנק, אחרי הכול כלם היו מט'קים ולא אחד מהם רצה למ' קר. בכל פעם שהם השמידו טנק או רק"מ של האויב הם היו יורדים

"זה היה קרב גבוה אמיתי". האלוף (מיל') יוחנן גור, אביו של יורם ז'ל

מהטנק וחורטים עליו פס. את המלחמה הם סיימו עם שורה ארוכה של פסים. היה קל מאוד לזהות אותם גם ברשת הקשר מכיוון שהם היו שרים שריונים בהפוגות ושמו באופן כללי על מורל גבוה אבל שלא תטעו, השירים והחגיגות היו יפים לקשר, אבל בזמן המלחמה הם נלחמו כמו אריות. זה היה טנק מוצלח, אמיץ, שידע מה רוצים ממנו. תנהג כמו ראש גדול. הם היו בפרטים שאני יכול לישון לישון לישון ידעתי במשך כל הקרבות שאני יקרה משהו וחבר'ה האלה מיר יעידו את המלחמה בשקט מכיוון שאם יקרה משהו וחבר'ה האלה מיר יעידו את המלחמה ויעשו מה שצריך."

היילה' שבני' 15 ל6 באוקטובר כונה "ליל החינוכים". יום לפני כן ב'4 בחודש, הניצ' ארבעת הצוערים פליא'ם. "הם נלחמו בצורה מדהימה, יצאנו רזום", משוח' מתן, 'עלו, ירדו, מפעי, השפולנו ולא נכחו כל חזון הזה לסמו' קורס על גוף ומטק. הם נלחמו ברביות ובנחישות ראויה לציון. קשה לי לדעת כמה מטקים הם חוררו באותו יום, אבל לדעתי הרבה

קרב ההנצחה

העובדה שהאלוף (מיל') יוחנן גור, אביו של יורם ז'ל, הקים אנדרטה שמבחימה טנק הצוערים כלב הבסיס שפיקד עליו, אינה לרווח של משפחת האללים • רות כרמי, אמו של נמרוד גיית ז'ל: כל החברים והמפקדים שחיבים שמקום הטנק בלטרון. אנתוג בקושי נוסעים למקום שהטנק נמצא בו היום

גם בחולץ 33 שנים קיימת מתחנות, בעל סיפור הגבורה של הגנים, על דרך הנצחתם. כל צעקות, כלי הסמכות ולכלוים, אבל עם המון כאב.

מבשר כי זמן קצר לאחר שנמצא הטנק רצג האלוף יוחנן גור להביא את הטנק לישר' אל ולטקס אותו בבסיס מצ'לה בברז'יון, שהיה בפקודו. נוד, 'לטרון לא היה קיים פס' שהוא קיים היום, ולשים את הטנק באחד מחד, שכל סדר יבוא, יתנו עליו, ואכל לירו ויהיוס את המוסק, לא בא בחשבון לפי כן כסי' שהיה בפקודו היה מרן טרונ' נוד, ונוד' ורז שאר' ניצ'ן, ראש יו"רית ראשון לציון, התחייב לישור' על המוסק."

בכפר השנים עם פיתוח אתר ההנצחה בלטרון, ביטש השמשתות להקניע את הגינת לאחר ההנצחה והשמי' של חיל השי' ריון, אולם עוד רבב בקמתו שמקום הטנק הוא אבסיס צבאי. גם מהפנימייה הצבאית הודיעה על קטנת להביא את הטנק בשתי חז, אלא שגור נתון כי סבר שהשקט לא היתה" אמיתית מספיק".

אם השמשתות על מיטק האנדרטה נובע בני' היתר מהקצרות כי הם מתקשים להיכנס לכסיס שהוא כסיס סגור. אמו של נמרוד גיית ז'ל, רות כרמי, סואבת את העובדה הזו על עי'ם. "אני חושבת שטנק צריך להיות בלטרון, גם הכן וכל להיות נגיש לכלים. בני' יום סוק שהטנק נמצא בו היום הוא פשוט טנק ז', בלטרון הוא ישלכ' בנג'ר הבוער". במקום שהטנק נמצא בני' פנימייה אליו ריון,

טנק הצוערים באנדרטה המחולקת בבסיס מצ'לה, צרופין

וחבל. אני לא לכה כל החברים. המפקדים בשריון, חמישים ומקטום של הטנק הוא בלטרון. במקום שהטנק נמצא בו היום בקושי נוסעים לשל. אתנו היינו רוצים שייעבדו את הטנק בלטרון. נוד מסכס ואומי' כי לדעתנו הטנק יישאר בצחי'ם, את ש'מלפון ארז' אני יכול להעביר אותו. אתם שואלים מה יהיה בעתיד? יל' בת. כשילכ' מסיום הכול יצבור אליה, וישארתי תופעה מה שהיא מוצאת לנכון."

טנק הצוערים

מאשר מצעו, משמר ניצן, וזכר קהלני

"ואו לאטילאט הם חוזר על זה שוב, תבואו, תוציאו אותנו, ממש מין תחינה כזו ונרמו. אני גם זוכר את עצמי עומד בצריח, בחושך, מטרונות של החווה הסינית, ומנסה בעיניים טרוטות לראות אותם. וזה הקטע הכי איום וגורא שיש. מבחינתי מוכרחו, מבחינתם כמוזן פי מיליון גרוע. כי הם נהרגו. אני הייתי מיוסר מזה שנים"

בא לימטנו, קמע כבמקע, מן שווח צל"ש לתורה שקילב אב נזר בחורח ארור. הצבאות נופת הרבעה הותירה גם בחלוחי ותרן מרע שנת שאלה אחת בלות יצונו, עד היום אי"ס אל ירדע מה קרה לארבעת הצעירי רים. העריכות נועת בין האפסיות שיה מתי מתישיות ו אחר רם הצעירים כשני הצבא המצרי נודר על ידם למות. איש מבני המספחות לא יודע את הורכב אל השורם, העובדה היחידה שנותרה ברורה הוא שכמעט שירדו מהמקטן היו הארבעה בין החיים וניסו לקחת את גורלם בין דרום ולהימלט מהותפת המצרית.

צליש לארבעת הנובמורים

במנים שלמדו המחלטה פעל יוחנן נזר להכבאת טנק הצעירים לארץ. פעילותו הייתה בסופו של דבר את המהרה. הטנק מוצב היום באגרתה בבסיס מצ"ש אל עברון. שם נהוג לערוך לרבלי קסטים. נזר אל מצעו של המחלטה להכריז את הטנק בבסיס צבאי ולא לצבור הרוב, וסבכיו ואם מכר אנדרטתו ובת ארץ מחללות חרשים לבקרים, ואלו נהגו, ורמה הוא זוכה לסימליות במסע צבאי. מלבד זאת, מקורו נזר במחלטה, כאר ניצן, מחשבות אבות שנת השמונים ראש עיריית ראשון לציון, מטפל בצעירים שחשבוטו אזור האגדרטה. **יב: באיזו את הטנק התלה היה לך רגע מיוחד מכיוון שהיית א"י יחי?** **אבנא:** את הטנק לארץ נכבד ואנן בריבוע עד לבסיס מצ"ש. כשהייתי אל"נ הטנק השתנה נזר הראוי למקיים לו אנדרטה ולהצניח. הטנק מוצב

היום בוויית עלייה של 10 מעלות אל במסרה כי זו וויית העלייה המיי"ב של הטנק. החתום מצודר במקסימום רום הקנה והמקלע במקסימום. ביל את כבד לסמל כי הם נוצעורים. י"ס י"ק"ם עש כל מה שיכלו. אני מניין את כולם לבוא ולראות את הטנק את נפשו הפגונים שהודר אליו כדי להביא איזו עבודה עש שם החבר'ה האהל". סיפור טנק הצעירים, אף שלא זכה ליפרסום, נחשב לאגדה ולמיתוס בקרב לחימי הסיוון. העובדה שכל ארבעת הצעירי טנק הטנק והשועלו ארד מותם לדרתן מ'מ"ם עוטר בצל"ש והמטכ"ל לזכר מותם, נבדדה תסריטיות, רק מסיפה להלה שנקרפת מכ"ב הטנק ולוחמיו. האל (מיל) אבינודו קהלני, בעל עיטור הגבורה והצעמו מנוגלי המיתוסים של חיל הסיוון, מסביר: "זה מקרה נדיר, נכון. גם אצלי לב"כ נזר באגרתה הולך צוות שלם, וקולנו כל מה פנינים כמות באלה, אבל הם לא קיבלו צל"ש". מבלת הצליח הייתה איוו שראו זרונה נוספת של ארבעה טנקה שדרכים מטישה והוצעו אותה בגבורה. הייתי באוכזה שלום לפני כמה כמה שנים. היספור שלוחם סיפור והטנק הנוצ' לארץ. זה ראוי לכל שבה והיקרת. חשוב שסיפור היספור שלהם כי בסופו של דבר בעלי צל"שים אמורים לשטן טמן ימנו ומלל הצעירים לחיילים".

ומסכס, אולי טוב מכולם, הולח"ה רמי מתן: "מירוב באנשים, מוסלמי, אנשי א"י ישראל איפה המוטב, הרול לחיילי לכל בא"י, אנשים שאני מצדעי להם. איך פסק, יש רדיים אהנה לא סופם בלתי, איך ש המחלטה אנונה לא שוכחים את פעם, מתעניין וזוכרים אותה לכל יום. יש אנשים שכל יום, אני ככלל זה. נזכרים ממלחת הזו. חילתי בתמימות השנה כמילום, את העקבת של הטנק והטופל הזה. הוא זוכר כאילו הם אירועי אתמול".

"הגעתי עם יוחנן נזר לטנק ולא היה זה נדבתי. הפרנו ממש בדידים באזור וניסינו למצוא איווה רמו סביב הטנק, ואז מתוך החול יוצא לי פנקס שבו, אני פותח ומבזבז "יש בן רב". זה כאילו אלוהים אמר לפחות יהיה לך משהו. אני חושב שזה היה הרגע הכי מרגש בחיים שלי"

החבר החמישי ניצל

כיום בכיר בשב"כ, אמור היה להיות על טנק הצעורים • רגע לפני העלייה עזבו הוא וארבעת חבריו הגולה "מתמש יוצא אתר", א' המסדר ונתרן בחיים • הוא יודע שהתמול מולו הוא קיבל את חייו במתנה", מעיד אחד מחבריו.

בשלו סיפור הגבורה של ארבעת הצעורים נמצא סיפורו של א', היום כביר במערות הביטחון ובסיסות חתן רב במרחול של מוצרי ת"י גיטייה. א' הניע עם ארבעת חבריו לסיני, רדק ארבע הגולה שערבו נקצב בי ידעלה לטנק, ובכך למעשה נתנו לו חיוו. **א':** אולי אכיר אישור לחייליך לחכתה זו. את סיפור סיפור הטנק אירי, אירי, את הוא הורב בתבורת הפנימיות. המחלטה אצלם הלה פשוטיות אותם מתכד י"ד. יש לביס בכיר תמורה. ציונות אותם חלה הידות איש לענינים נודע לרוב מהו מוראליסטי. המשת החברים עברו מרו את הטנק ואל ידעו מה לפעשת מכיוון שטנקים יש ארבי העניש פתוח לבלב. כל המחלטה היוו צעורים בקרדם צעונים, ומרו כי בתכר"ה 19 במרץ 14 יוםשיסם צבא. היותה המספר סובייטית. למעשה היום ימתי מורחבים מי יעלה לטנק. המחלטה הייתה על ח"י כולל לרדד להחלטה. כל התקודה החשובה אל מותו היחידה היות מנחת מילום ככלל נזכר את מותו. זה החלחלה. אבל ארץ הנוצ'ר, בסופו, יש נחתי"ה. זה ארבע היות על ארבע היות על ארבע היות שאני יודע שובנו את א', שאני אהיה עם בקרדם ל"ה. זה לא עניין של מכר. זה לא שפעד לנגד עינינו. חתום מוח. מן רועה לוותר במצב כזה ולהישאר ארבעה בחוץ. לטנק של התבורת".

בסופו של דבר הבנתם שהם נעדר מעין תהלה. **אבנא:** כל לירות הצבא העריון, לוח הרוחם ביניהם עקר מאוד, בעיקר מכיוון שהצבא נהנה מעליות על הבלים ולחלל לרודך. בסופו של דבר הם החליטו לעשות, מטפס מכר בלירות, המהט שיור אהה" כמעט היום. שנים אחר כך אני נזכר מכיוון שטימנו עיר חר של בהחיות היום. שנים אחר כך אני נזכר מכיוון שטימנו עיר חר של בהחיות לטנק אהה, כרצנים הולאה אותו השט עורכר עליו עולמו, בדיעבד היו נעקו לוח חיוי במתנה". **אבנא:** א כללם בגורל אל רחוקה מגורת הצעורים, נמצעו נשי רק קשה ממערת שירית בשב"כ. **אבנא:** טמענו טמויות שהארבעה לא נהרגו, אלא נפצעו ומאו

"קובמלנו זה את קשה מאוד. בייחוד אני הבן שלי נלחם, ואני ישבתי עיני עכבה בקריחה. זה סיפור שאני אישית אף פעם לא אשכח. לעצמי עליו. אני איש טנקים ויכולתי להיות טנקיסט כמורה, ויכולתי להיות בטנק ולהנהוג בו במקומה. היספור הזה לא עזב אותי ולא עזב אותי 30 שנה"